

1890-12-08

SENDER

Jens Ferdinand Willumsen

RECIPIENT

Johan Rohde

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Dansk

Sender's location:

Paris (Frankrig)

Mentioned people:

Det Kongelige Danske Kunstakademi

Paul Gauguin

Vilhelm Hammershøi

P.S. Krøyer

Kunstforeningen

H.H.J. Lyngé

Édouard Manet

Oscar Matthiesen

Claude Monet

Camille Pissarro

Rafael

Jean-François Raffaëlli

Odilon Redon

Jørgen Roed

Harald Slott-Møller

Laurits Tuxen

Diego Velázquez

Juliette Willumsen

Archive:

Tilg. 392, Håndskriftsamlingen, Det

Kgl. Bibliotek.

TRANSCRIPTION

32. Rue du puits de l'Ermite. Paris.

d. 8 Decembre 1890.

Kjære Rohde. Jeg afsender i Dag til Deres Adresse de Raderinger som Boghandler Lyngé skulle have, undskyld mig den Ulejlighed jeg derved forvolder Dem, men De havde forglemt at notere hans Adresse. med det samme benytter jeg Lejligheden til at sende Dem det forlænge siden lovede Exemplar af min sidste store Radering, hvis De er tilstede ved Pakkens Aabning hos B. Lyngé saa misforstaar han vel ikke at ikke begge er til ham. -

Lad os komme til andre Sager, til Kjæphesten som altid rides paa. -

Det glæder mig at De synes godt om Viften; men - hvorfor

dog men - jeg har ikke set Spor af Gouguin forinden jeg lavede Studiet til Viften, de Ting i Kunstforeningen i Fjor regner jeg ikke for noget, og de jeg for 2 Aar siden saa hos Goupil¹ havde jeg fuldstændig glemt, det beviste mit Besøg der forleden Dag, jeg er kommet op paa dette Standpunkt jeg nu staar fuldstændig ved Hjælp af mig selv.

jeg ved det godt det var Forsøgene med at trykke Raderinger med Farver, som jeg derfor blev nød til at simplificere (synthisere) og har bragt mig til at frembringe de Ting jeg har lavet i Sommer i Bretagne deri indbefattet Viften, som laa fuldt færdig i en Oliestudie. Først langt henne i Sommeren 8de Dage forinden jeg rejste blev jeg bekendt med Gouguin og hans sidste Ting -

nu i disse Dage er jeg maaske langt mere paavirket end i Viftens Tid, men jeg arbejder mig selv kraftigt derud af, for snart at kunne bevæge mig frit omkring paa mine til mig betroede Enemærker. Skærsilden er maaske ikke slut endnu, jeg ser Odilon Redon i det Fjærne godt lad ham komme, jeg skal dog nok leve for det.

Der er i Malerkunsten en Udviklingshistorie fra Dag til Dag, og den er ens for alle Lande, men foregaar kun i det mest kultiverede Land, de andre komme bagefter, saa selvstændig som det kan lade sig gjøre naar man er lærvillig Elev.

3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 -

I Danmark blev vi gennem Akademiet oplærte til at anse at 4, den græske Kunst var Toppunktet af alt gjør ligeledes helst, i et senere Standpunkt hed det gennem Roed, 5, Raffael, paa Krøyer og Tuxens Skoler, som hører ind under Katagorien daarlige Skoler, blev der prædikeret Form igjen helst som Velasques. 6, det er den Periode som svarer til den Bastien-Lepageske her i Frankrig, længere er vi ikke komne i Danmark, der famles i Krogene om efter noget Noget; men der mangles den Kultur i andre Ting,

som skulde følge jævnsides, en Malerkunst kan ikke af sig selv voxer over alt andet menneskeligt tilsvarende. Nu rejste jeg ud, og kom til et Land hvor alt er 30 Aar længere oppe ad Trappen, hvis jeg saa ikke maatte gaa alle de manglende

Trin igjennem og lære det samme som hele Slægten har lært langsommere i de 30 Aar, saa maatte jeg være et overnaturligt Væsen, et ligesaa overnaturligt Væsen som det der skulde begive sig mellem to Punkter og vilde springe Vejlængden over, være paa Bestemmelsesstedet som det forlod Opholdsstedet, da jeg nu ikke kan lade være med at eksistere paa noget Punkt af Vejen fra København til Paris selv om jeg gjør Omvej med Luftballon eller under Jorden, saa er der ikke andet at gjøre jeg kan dog nok være mig selv medens jeg sidder i Jærnbanecoupeen. - Ed. Manet, Pizarro Raffaëlli - Pizarro - Monet. betegner de Led som jeg har maattet igjennem

7 - 8 - 9 -10 - blandet i anden

Orden maaske, 11 Gouguin 12 Redon - saa ind i Fremtiden det ubekjendte, da alt i Verden fremstaar af det andet fordi det nødvendigvis maa være saadant. I det fjærne Japan er det siden det XVII Aarh. fremkommet akkurat en parrallel Bevægelse fra Idealisme til Realisme, til det rene Naturgengivelse til det bare Fotografi, - skal man blive til Noget saa maa man fortsætte Rækken, og ikke være vilde Sideskud; de gjør kun Skade, og ere uden Betydning, jeg vil kun kunne tilfredsstilles ved at vide at man betyder noget i Forhold til det omgivende hvor af man dannes og til at danne det omgivende.

(Slot-Møller har modeleret Fletningen fordi han er sammen med en Billedhuggerinde, han har forgyldt og Modeleret Hvedemarken fordi han har gjort Portrættet med det forgyldte Haar, ikke omvendt for han har indset at det vilde være nemmere at drive i en Kobberplade naar han tager fat paa ny.) Hvor er forresten den som ikke er paavirket, det er en galmand der troer det. er De begjæstret for Hammerhøjs Job, er det ikke Modellen stillet op i den ægyptiske Stilling, ja han løfter Haanden lidt; lad vær at bedømme om den er paavirket derfra eller derfra; men se hvor stærk en Aand, der trænger ud, det hører der ogsaa en stor øvelse til naturligvis og indtil da saa tag det som De synes.

Gjærne vil jeg være med at udstille, men ikke endnu, Trappestien er vist ikke gaaet igjennem, jeg véd paa Forhaand at der vil ikke være stor Fornøjelse ved det, jeg saa det ved min Udstilling sidst, og nu naar Malere ser mine sidste Ting, det er ikke saa let at være til Grin for Folk, dog havde jeg de Penge som der udfordres dertil jeg vovede en Dyst, inden Foraaret (inden Februar) troer jeg nok at et større Billede er ankommet til

Kjøbenhavn, maaske det kan blive laant dertil -

Matthisen er ank. han har længe gaaet Svanger med den Tanke at sige mig sin Mening om min Kunst "Du begynder med det samme Ideal, som jeg tragter efter, istedetfor at arbejde sig derop til".

Min Kone sender mange Hilsener, hun er ved at udvikle en Arvtager til vor Formue, at regne i Januar.

J. F. Willumsen.

¹ Goupil & Cie. Kunsthandel med hovedsæde i Paris. Grundlagt i 1850 af Adolphe Goupil (1806-1893)

OMTALTE VÆRKER

J.F. Willumsen: *Vifte-dekoration* (ca. 1891) pholdssted ukendt

32. Rue du puits de l'Enfer. Paris.
D. 8 Decembre 1890.

Kjære Rohde. Jeg afsender
i dag til Deres Adresse de Rader-
zinger som Boghandler Lynges
skulle have, undskyld mig den
Ulejlighed jeg derved forvolder
dem, men de havde forglemt at
notere hans Adresse. med det
samme benyttet jeg Lejligheden
til at sende dem det forlængere
siden lovede Exemplar af min
sidste store Radering, hvis de er
tilstede ved Takkens Aabning
hos B. Lynges. saa misforstaar
han vel ikke at ~~de~~ ^{ikke} begge er til
at have. —

Lad os komme til andre
Dage, til Kjøphøsten som
alltid rider paa. —

Det glæder mig at de synes
godt om Vistum; men - hvorfor

dog men — jeg har ikke set Spor
af Gouguins forinden jeg lavede
Studiet til Viften, de Ting i Kunst-
foreningens i Fjor regner jeg ikke
for noget, og de jeg for 2 Aar siden
saar hos Goupil havde jeg fuldstændig
glemt, det bevirke mit Besøg der
forleden Dag, jeg er kommet op paa
dette Standpunkt jeg nu staar
fuldstændig ved Lejelp af mig selv.
jeg ved det godt det var Forsøgene
med at trykke Raderinger med
Farver, som jeg derfor blev nødt til
at simplificere (synthetisere) og
har brugt mig til at frembringe
de Ting jeg har lavet i Sommer
i Bretagne deri indbefattet
Viften som laa fuldt færdig i en
Oliestudie. Først langt henne i
8te Sommeren 8te Dage forinden
jeg rejste blev jeg bekjendt med
Gouguins og hans sidste Ting —

nu i disse Dage & jeg maaske
langt mere paavirket end i
2 Vistum Tid, men jeg arbejder
mig selv kraftigt derud af,
for at kunne behøve mig
frit omkring paa mine og til
mig betrodde Snemærket. ~~Hjorten~~
er maaske ikke slut endnu,
jeg ser Odelov Rertov i det fjærne
guds Land haav komme, jeg skal dog
nok leve for det.

Det & i Malerkunsten en
Udviklingshistorie fra Dag til Dag.
og den & ens for alle Lære,
men foregaar kun i det mest
kultiverede Land, de andre komme
bagefter, saa selvstændig som det
kan lade sig gjøre naar man &
lærillig Elev.

3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 -
I Danmark blev vi gjeennem
Akademiet og de andre daarlige Skoler
oplærte til at anse at 4, den grænke

Kunst var Toppunktet af alt jøv
ligeledes helst, paa Kroger og Tuxens
Skoler. i et senere Standpunkt
hed det gennem Rood, 5. Raffel
paa Kroger og Tuxens Skoler, som
høres ind under Kategorien daat-
lige Skoler. Blev det præfekt
Form igjen helst som Velasquez.

6. det er den Periode som svarer
til den Bastien-Lepageske her
i Frankrig, længere er vi ikke
komne i Danmark, der famles
i Krogene om efter noget Noget;
men der mangles den kultur
i andre Ting, som skulde følge
jævnside, en Malerkunst kan
ikke af sig selv være over alt andet
menneskeligt tilsvarende. nu
rejste jeg ud og kom til et Land
hvor alt er 30 Aar længere oppe
ad Trappen, hvis jeg saa ikke
maatte gaa alle de manglende

Trin igjennem og lære det samme
som hele Slægten har lært langsom²
mere i de 30 Aar, saa maatte
jeg være et overnaturligt Væsen,
et ligesaa overnaturligt Væsen
som det der skulde begive sig
mellem to Punkter og vilde springe
vejlangen over, være paa Bestem²
mødestedet som det forlod Ophold²
stedet, da jeg nu ikke kan til²
bade være med at eksistere paa
noget Punkt af Vejen fra Københ.
til Paris selv om jeg gik omvej
med Luftballon eller gik under
Jorden saa er det ikke andet at
gjøre jeg kan dog nok være mig
selv medens jeg f. eks. i Jernbanen
Caspien ——— Ed. Manet, J. J. Moreau
Raffaelli - Firmin - Monet. Betegnes
de led som jeg har maattet igjennem
7-8-9-10 - Blaudet i anden

i anden Orden maaske, 11 Gengang
12 Redon - saa ind i ~~Leventiden~~
det ubekjendte, da alt i Verden
fremskæder af det andet fordi det
nødvendigvis maa være saadant,
I det fjerne Japan er det inden
det XVII Aarh. fremkommet akkurat
en parallel Bevægelse fra Idealisme
til Realisme, til det rene Natursyn
giveso til det bare Fotografi, -
skal man blive til Noget saa
maa man fortsætte at tænke,
og ikke være vidt Sideskud,
de gør kun Skade, og ere uden
Betydning, jeg vil ~~kun~~ kunne
tilfredstilles ved at vide at man
betyder noget i Forhold til det
omgivende hvor af man ~~er~~ dannet
og til at danne det omgivende.

(Slot-Mølle har modeleret
Retningen ~~og~~ for fordi han ¹ er saar
mere med en Billedhuggerinde,
han har forgyldt og Modeleret
Hovedmærket fordi han har gjort
Portrættet med det forgyldte Haar,
~~ikke~~ omvendt for han har indret at
at drive i en kølberplade naar han ^{ikke} ~~ikke~~ ^{fast} ~~ikke~~ ^{han}
Læs ^{en} og forresten den som ~~ikke~~ ^{han}
er paavirket, det ^{en} og galmand
der troer det er et beejepret
for Flammehøjs Job, er det
ikke Modellen stillet op i den
egyptiske Stilling, ja han løfter
Haanden lidt; Kan var at berøve
me om den er paavirket ~~ikke~~
derfra eller derfra; men se
hvor stærk en Aand der trænger
ind, det høres der ogsaa en stor
øvelse til naturligt og indtil
da saa tag det som De synes.

Gjerne vil jeg være med at udstille,
endnu men ikke endnu, Trappetuen
er vist ikke gaaet igjennem, jeg
ved paa Forhaand at der vil ikke
være stor Fornøjelse ved det,
jeg så det ved min udstilling
sidst, og nu naar Malere se
mine sidste Ting, det er ikke saa
let at være til Gavn for Folk, dog
harde jeg de Tunge som der indfor,
dels dertil jeg roede en Dyst, ind
Forsæret (inden Februar) troer jeg
nok at et større Billede er ankom
met til Lydenhavn, maaske det
kan blive faant dertil —
Matthiesen er nok han har længe gaaet
svanger med den Tanke at sige mig sin
Mening om min Kunst. Du begynder
med det samme Ideal, som jeg trængte
efter, især dertil at arbejde sig derop til.
Min kone sender mange Hilsener, hun
er ved at udvikle en Arvtager til vor
Formue, at regne i Januar.
D. T. Willumsen.